

Διδάσκοντας Ιστορία με αντικρουόμενες πηγές

Διήμερο Εκπαιδευτικού 2022-23
Ομάδα Αναλυτικών
Προγραμμάτων Ιστορίας
Δημοτικής Εκπαίδευσης

Λούκας Περικλέους 1/5

Ηλέκτρα Κρόκου 1/5

Ελένη Αρτεμίου Φωτιάδου, Σύνδεσμος ΕΔΕ

Ιστορία της Κύπρου - Υλικό

	Ιστορία	Υλικό	Επιμόρφωση	Ενημέρωση	Ημερολόγιο	Επ
--	---------	-------	------------	-----------	------------	----

[Οικοσελίδα](#) / [Υλικό](#)

Διδακτικές

Γ' Τάξη

Θέμα	ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ	
Θεωρητικό Πλαίσιο	Διδακτικό Υλικό	
Εισαγωγική Ενότητα	ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ	
Κάρτες Εργασίας	Ενδεικτικό Υλικό	
Επισκοπήσεις	Φύλλα Εργασίας	
Παλαιολιθική Εποχή	Συχνές Ερωτήσεις	
Νεολιθική Εποχή	Κάρτες Εργασίας	
Εποχή του Χαλκού	Πηγές - Διδακτικά Εγχειρίδια	
	Δειγματικά Δοκίμια Αξιολόγησης	
	Διδακτικές Προτάσεις	
	Μυθολογία	
	ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΜΕΣΑ	
	Μέσα - Υλικά	

ΣΤ' τάξη

Η ζωή των χριστιανών Ελλήνων και Κυπρίων στα χρόνια της Οθωμανικής κυριαρχίας

Η εκπαίδευση στα χρόνια της Οθωμανικής κυριαρχίας

Το 1821 και η Κύπρος

Η Κύπρος κατά την πρώτη περίοδο της Αγγλοκρατίας (1878-1914)

Παρουσιάσεις

Ο αγώνας 1955-59 - Δημιουργική Γραφή

Επιπρόσθετο Υλικό

Εισαγωγή στις πηγές

Η Κύπρος στους Βαλκανικούς πολέμους

Η Αγγλοκρατία στην Κύπρο - Α' φάση

Η Αγγλοκρατία στην Κύπρο - Β' φάση

Βενετοκρατία στην Κύπρο

Τουρκοκρατία στην Κύπρο

Το 1821 και η Κύπρος

Η Κύπρος στους παγκόσμιους πολέμους

Ε' τάξη

Θέμα

Ρώμη και Κύπρος

Τα πρώτα Βυζαντινά χρόνια

Μέση Βυζαντινή περίοδος - Αραβικές επιδρομές

Η Κύπρος από το 1191 μέχρι το 1571

Μέση Βυζαντινή Περίοδος - Ακρίτες 1

Μέση Βυζαντινή Περίοδος - Ακρίτες 2

Διδακτικές προτάσεις από εκπαιδευτικούς

Ο Χριστιανισμός γίνεται επίσημη θρησκεία

Αγία Σοφία

Γυναίκες στο Βυζάντιο

Ιστορικός Γραμματισμός (Historical Literacy)

Γνώση περιεχομένου
(Substantive knowledge)

Δείκτες επάρκειας και
επιτυχίας για τη γνώση
περιεχομένου

Γεγονότα,
προσωπικότητες,
φαινόμενα κτλ.

Έννοιες
περιεχομένου
(Substantive
concepts)

Επιστημολογική κατανόηση
(Disciplinary understanding)

Δείκτες επάρκειας και
επιτυχίας για την
επιστημολογική κατανόηση

Έννοιες δευτέρου
επιπέδου
(Second order
concepts)

Ικανότητες
(Abilities)

Στάσεις
(Dispositions)

Γνώση περιεχομένου

- **Γεγονότα, περίοδοι, φαινόμενα, προσωπικότητες του παρελθόντος**
 - Περιγραφές του παρελθόντος.
- **Έννοιες περιεχομένου**
 - Όροι που οι ιστορικοί χρησιμοποιούν για να περιγράψουν πολιτικά, κοινωνικά, οικονομικά και πολιτιστικά φαινόμενα (π.χ. εμπόριο, δημοκρατία, βασιλιάς, δουλεία, σύνταγμα κ.λπ.)

Επιστημολογική κατανόηση

- **Ανάπτυξη επιστημολογικών εννοιών** (ιστορικές αναφορές, αιτίες και συνέπειες, αλλαγές και συνέχειες, ιστορική σημαντικότητα, τεκμήρια, ιστορική ενσυναίσθηση, χρόνος)
- **Ανάπτυξη ικανοτήτων** (ιστορική διερεύνηση/ χρήση πηγών, παρουσίαση, τεκμηρίωση-επιχειρηματολογία)
- **Ανάπτυξη στάσεων** (σεβασμός προς το παρελθόν και τους ανθρώπους του, εκτίμηση και επιδίωξη καλά τεκμηριωμένων ερμηνειών, κριτική αντιμετώπιση ερμηνειών).

Γιατί επιστημολογικές προσεγγίσεις;

- Οι παραδοσιακές προσεγγίσεις αποτυγχάνουν να βοηθήσουν τα παιδιά να οικοδομήσουν ιστορική γνώση ή επιστημολογική κατανόηση της Ιστορίας.
- Οι επιστημολογικές προσεγγίσεις:
 - Βρίσκονται σε συμφωνία με τις επικρατούσες οικοδομιστικές θεωρίες περί ενεργητικής μάθησης .
 - Βοηθούν τα παιδιά να κατανοήσουν τον κόσμο ο οποίος
 - λειτουργεί με τρόπους που δεν μπορούμε να αντιληφθούμε μόνο με τη διαίσθησή μας και τις προσωπικές μας εμπειρίες.
 - Βοηθούν τα παιδιά να κατανοήσουν τον κόσμο στον οποίο
 - η ιστορική γνώση (αλλά και η γνώση γενικά) δεν είναι συμφωνημένη.
 - υπάρχει πληθώρα αφηγήσεων και πηγών πληροφόρησης για το παρελθόν (αλλά και το παρόν) συχνά **αντικρουόμενων**.

ΕΝΝΟΙΕΣ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ

Ιστορικός
χρόνος

Αναφορές

Τεκμήρια

Ιστορική
ενσυναίσθηση

Ιστορική
σημαντικότητα

Αλλαγή και
συνέχεια

Αιτία και
αποτέλεσμα

[Οικοσελίδα](#) / [Ιστορία](#) / [Αναλυτικό Πρόγραμμα](#)

Αναλυτικό Πρόγραμμα

Περιγραφή	Αρχείο	Ημερομηνία
Φιλοσοφία		12/07/2019
Δείκτες Επιτυχίας - Επάρκειας		08/10/2021
Γενικός Σκοπός του Μαθήματος		12/07/2019
Γενικός Σκοπός κατά τάξη		12/07/2019
Περιεχόμενο		12/07/2019
Μεθοδολογία		12/07/2019
Αξιολόγηση Μαθητών		12/07/2019

διάλογο αντικρουόμενων απόψεων με τεκμηριωμένα επιχειρήματα.

Έννοια	Ιδέες που πρέπει να αναπτυχθούν
Χρόνος	Οι μαθητές και οι μαθήτριες θα πρέπει να βοηθηθούν, ώστε να κατανοήσουν τη διάκριση ανάμεσα στο παρελθόν και το παλιό/προβληματικό. Επίσης, θα πρέπει να αναπτύξουν την κατανόησή τους για την περιοδολόγηση. ⁹ Θα πρέπει επίσης να έχουν υπόψη ότι η κατανόηση των ιστορικών περιόδων απαιτεί βαθιά γνώση της Ιστορίας, την οποία αυτές ορίζουν, οργανώνουν και συνοψίζουν. ¹⁰ Θα πρέπει επίσης να έχουν υπόψη ότι όροι που χρησιμοποιούμε στην καθημερινή μας ζωή, σε σχέση με τις ιστορικές περιόδους, μπορεί να έχουν διαφορετικό περιεχόμενο στην Ιστορία. ¹¹ Πολύ σημαντική είναι

⁸ Οι έννοιες αυτές είναι επίσης γνωστές και ως «μετα- έννοιες» και «διαδικαστικές έννοιες».

⁹ Οι ιστορικές περίοδοι συνήθως δεν μπορούν να ορισθούν με βάση συγκεκριμένα αρχικά και τελικά χρονικά

σημεία, γιατί αυτά μπορεί να διαφέρουν

¹⁰ Είναι αδύνατον για παράδειγμα να κ

γνώση του κομματιού της Ιστορίας που α

¹¹ Για παράδειγμα, όταν αναφερόμαστε

γράφτηκε ή βγήκε στον αέρα από την 1

από κάποια άλλα κοινά χαρακτηριστικά τ

Αλλαγή και συνέχεια	Οι μαθητές και οι μαθήτριες θα πρέπει να κατανοήσουν ότι οι αλλαγές στην Ιστορία μπορεί να είναι εκούσιες ή ακούσιες και ότι ακολουθούν ποικίλες πορείες και ρυθμούς. Πρέπει επίσης να κατανοήσουν ότι η Ιστορία ασχολείται με πολύ μεγαλύτερης κλίμακας αλλαγές από την καθημερινή ζωή και ότι σε πολλές περιπτώσεις οι αλλαγές έχουν να κάνουν με καταστάσεις και θέματα και όχι με απλά γεγονότα. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό, γιατί συνήθως οι μαθητές και οι μαθήτριες τείνουν να υποβαθμίζουν τις αλλαγές και να τις βλέπουν ως απλά γεγονότα που προκαλούν κάποια άλλα. Η Ιστορία δουλεύει, επίσης, με την έννοια της συνέχειας (απουσία αλλαγής). Με άλλα λόγια, η Ιστορία ενδιαφέρεται επίσης για καταστάσεις και θέματα που δεν αλλάζουν.
Αναφορές	Οι μαθητές και οι μαθήτριες πρέπει να κατανοήσουν ότι οι αναφορές που έχουμε για το παρελθόν (π.χ. βιβλία Ιστορίας, ιστορικά κείμενα κ.λπ.) δεν αποτελούν πιστά αντίγραφα του παρελθόντος αλλά αναπαραστάσεις του. Δεν υπάρχει καμιά απόλυτα αληθινή αναφορά για το παρελθόν, αφού οι αναφορές προκύπτουν μέσα από τις επιλογές που κάνουν οι συγγραφείς τους και δεν υπάρχουν αναφορές οι οποίες είναι ανεξάρτητες από την προοπτική του συγγραφέα τους. Τέλος, οι μαθητές και οι μαθήτριες πρέπει να κατανοήσουν ότι οι διαφορές στις ιστορικές αναφορές οφείλονται πολλές φορές στα διαφορετικά ερωτήματα τα οποία προσπαθούν να απαντήσουν οι συγγραφείς τους. Άρα, οι προσωπικές προτιμήσεις και προκαταλήψεις δεν είναι ο μοναδικός λόγος για τον οποίο μπορούμε να έχουμε διαφορετικές αναφορές για το ίδιο γεγονός, θέμα, ιστορικό πρόσωπο κ.λπ.
Τεκμήρια	Οι ιστορικοί κατασκευάζουν επιχειρήματα για το παρελθόν ανακρίνοντας τις διαθέσιμες πηγές. Οι μαθητές και οι μαθήτριες

ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

Χρόνος - Αλλαγή - Συνέχεια (A)

Εντοπίζουν και αιτιολογούν αλλαγές και συνέχειες ανάμεσα σε ιστορικές περιόδους και εντός ιστορικών περιόδων.

1. Χαρακτηριστικά της ζωής των ανθρώπων, τα οποία αλλάζουν με την πάροδο του χρόνου.
2. Λόγοι για τους οποίους συγκεκριμένα χαρακτηριστικά της ζωής των ανθρώπων αλλάζουν με την πάροδο του χρόνου.
3. Χαρακτηριστικά της ζωής των ανθρώπων, τα οποία παραμένουν τα ίδια με την πάροδο του χρόνου.
Λόγοι για τους οποίους συγκεκριμένα χαρακτηριστικά της ζωής των ανθρώπων παραμένουν τα ίδια με την πάροδο του χρόνου.
4. Όροι με τους οποίους συγκεκριμένες αλλαγές επηρεάζουν τη ζωή των ανθρώπων.

Εντοπίζουν συνδέσεις ανάμεσα σε γεγονότα που συμβαίνουν στην ίδια ή σε διαφορετικές ιστορικές περιόδους.

1. Σχέσεις ανάμεσα σε γεγονότα που συμβαίνουν σε διαφορετικές ιστορικές περιόδους.
2. Σχέσεις ανάμεσα σε γεγονότα που συμβαίνουν εντός της ίδιας ιστορικής περιόδου.

Αίτια- Συνέπειες (B)

Εντοπίζουν αίτια και συνέπειες γεγονότων, φαινομένων και αλλαγών.

1. Λόγοι (αίτια) για τους οποίους συγκεκριμένα γεγονότα και αλλαγές συμβαίνουν.
2. Αποτελέσματα (συνέπειες) συγκεκριμένων γεγονότων και αλλαγών.
3. Σχέσεις αιτιότητας ανάμεσα σε συγκεκριμένα γεγονότα και αλλαγές.
4. Κατηγοριοποίηση αιτιών και συνεπειών.
5. Διάκριση ανάμεσα σε εκούσιες και ακούσιες συνέπειες.

Επιστημολογική κατανόηση

- Ιστορικός χρόνος (Α)
- Αλλαγές – Συνέχειες (Α)
- Αιτιότητα (Β)
- Ιστορική ενσυναίσθηση (Γ)
- Ιστορικές αναφορές (Δ)
- Ιστορική σημαντικότητα (Ε)
- Τεκμήρια (Στ)
- Οργάνωση/Επικοινωνία (Ζ)

Ιστορικές Αναφορές (ΑΠ 2016)

- Οι μαθητές και οι μαθήτριες πρέπει να κατανοήσουν ότι οι ιστορικές αναφορές που έχουμε για το παρελθόν (π.χ. βιβλία Ιστορίας, ιστορικά κείμενα κ.λπ.) δεν αποτελούν πιστά αντίγραφα, αλλά αναπαραστάσεις του παρελθόντος.
- Δεν υπάρχει καμιά απόλυτα «αληθινή» αναφορά για το παρελθόν, αφού οι αναφορές αυτές προκύπτουν μέσα από τις επιλογές που κάνουν οι συγγραφείς τους και, επομένως, δεν υπάρχει ιστορική αναφορά που να είναι ανεξάρτητη από την οπτική ή τον υποκειμενισμό του συγγραφέα της.
- Τέλος, οι μαθητές και οι μαθήτριες πρέπει να αντιληφθούν ότι οι διαφορές στις ιστορικές αναφορές οφείλονται πολλές φορές στα διαφορετικά ερωτήματα, τα οποία οι συγγραφείς τους προσπαθούν κάθε φορά να απαντήσουν. Επομένως, οι προσωπικές προτιμήσεις και οι προκαταλήψεις δεν αποτελούν το μοναδικό λόγο για τον οποίο μπορούμε να συναντήσουμε διαφορετικές αναφορές για το ίδιο γεγονός, θέμα, ιστορικό πρόσωπο κ.λπ. (ΥΠΠΑΝ, 2016, σελ. 7)

Πηγές- Ιστορικές αναφορές Δείκτες επιτυχίας και επάρκειας (ΑΠ Ιστορίας)

Πηγές-ιστορικές
αναφορές (Δ)

Συγκρίνουν
διαφορετικές
αναπαραστάσεις του
ίδιου γεγονότος/
προσώπου/
φαινομένου.

1. Κοινές πληροφορίες που εντοπίζονται σε διαφορετικές αναπαραστάσεις (ιστορικές αναφορές) ενός γεγονότος/ προσώπου/ φαινομένου.
2. Διαφορετικές πληροφορίες που εντοπίζονται σε διαφορετικές αναπαραστάσεις (ιστορικές αναφορές) ενός γεγονότος/ προσώπου/ φαινομένου.
3. Ομοιότητες και διαφορές στις αναπαραστάσεις που παράγουν τα παιδιά.
4. Διαφορετικοί βαθμοί βεβαιότητας για πληροφορίες που εντοπίζονται σε αναπαραστάσεις.

Πηγές- Ιστορικές αναφορές

Δείκτες επιτυχίας και επάρκειας (ΑΠ Ιστορίας)

Πηγές-ιστορικές αναφορές (Δ)

Διακρίνουν ανάμεσα σε γεγονότα και ερμηνείες στις πηγές που χρησιμοποιούν.

Εισηγούνται πιθανούς λόγους για τους οποίους έχουμε διαφορετικές αναπαραστάσεις και ερμηνείες γεγονότων/ προσώπων.

1. Πληροφορίες στις πηγές που περιγράφουν συγκεκριμένα γεγονότα.
2. Πληροφορίες στις πηγές που δίνουν ερμηνείες γεγονότων.

1. Λόγοι για τους οποίους οι πληροφορίες που παίρνουμε από τις πηγές διαφέρουν μεταξύ τους.
2. Λόγοι για τους οποίους οι αναπαραστάσεις που παράγουν τα παιδιά διαφέρουν μεταξύ τους.
3. Λόγοι για τους οποίους δεν υπάρχει πάντοτε συμφωνία στο βαθμό βεβαιότητας για τις πληροφορίες που εντοπίζονται στις αναπαραστάσεις.

Τεκμήρια (ΑΠ 2016)

- Οι ιστορικοί κατασκευάζουν επιχειρήματα για το παρελθόν ανακρίνοντας τις διαθέσιμες πηγές.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες θα πρέπει να κατανοήσουν ότι οι πηγές από μόνες τους δεν αποτελούν τεκμήρια.
 - Τα τεκμήρια είναι οι πληροφορίες που παίρνουμε από τις πηγές και οι οποίες μας επιτρέπουν να διατυπώσουμε ή να στηρίξουμε ένα επιχείρημα ή μια άποψη για το παρελθόν.
 - Επιπλέον, δεν είμαστε υποχρεωμένοι να διαλέξουμε τη μια ‘σωστή’ αναφορά του παρελθόντος, αλλά μπορούμε να εξαγάγουμε τα δικά μας συμπεράσματα μέσα από το συνδυασμό διάφορων, ακόμα και **αντικρουόμενων**, αναφορών.
- Τέλος, θα πρέπει να έχουν υπόψη ότι η ποιότητα είναι πιο σημαντική από την ποσότητα όταν δουλεύουμε με τεκμήρια. Ακόμα και όταν ένας μεγάλος αριθμός τεκμηρίων υποστηρίζει μια συγκεκριμένη ερμηνεία, ένα καλύτερο τεκμήριο που υποστηρίζει μια αντίθετη ερμηνεία είναι αρκετό για να προκύψουν διαφορετικά συμπεράσματα (ΥΠΠΑΝ, 2016, σελ. 7).

Ιστορική Διερεύνηση (τεκμήρια) Δείκτες επιτυχία και επάρκειας (ΑΠ Ιστορίας)

Ιστορική διερεύνηση
(τεκμήρια) (Στ)

Επιλέγουν,
συνδυάζουν και
αξιολογούν πηγές για
να απαντήσουν
ιστορικά ερωτήματα.

1. Σημαντικά ερωτήματα για ένα συγκεκριμένο γεγονός, φαινόμενο, πρόσωπο.
2. Πηγές που δίνουν πληροφορίες (τεκμήρια), οι οποίες απαντούν το ερώτημά μας.
3. Πληροφορίες (τεκμήρια), που παίρνουμε σχετικά με το ερώτημά μας από τις πηγές.
4. Εγκυρότητα και αξιοπιστία πηγών που προκύπτει από την εγκυρότητα και αξιοπιστία των τεκμηρίων.
5. Ομοιότητες και διαφορές στα αποτελέσματα των ιστορικών διερευνήσεων των παιδιών.
6. Βαθμός βεβαιότητας για την απάντηση στο ερώτημά η οποία προκύπτει από τις πηγές.

Ιστορική Διερεύνηση (τεκμήρια) Δείκτες επιτυχία και επάρκειας (ΑΠ Ιστορίας)

Ιστορική διερεύνηση
(τεκμήρια) (Στ)

Σχεδιάζουν και εκτελούν
απλές ιστορικές
διερευνήσεις.

1. Καθορισμός ερωτήματος προς διερεύνηση.
2. Αναζήτηση πηγών.
3. Μελέτη και ερμηνεία πηγών.
4. Εντοπισμός τεκμηρίων σε σχέση με το ερώτημα της διερεύνησης.
5. Αξιολόγηση της αξιοπιστίας- εγκυρότητας.
6. Αντιπαραβολή πηγών.
7. Παραγωγή ιστορικής αναφοράς.
8. Παρουσίαση των αποτελεσμάτων της διερεύνησης.
9. Συζήτηση των αποτελεσμάτων της διερεύνησης.

Τι είναι οι πηγές στην Ιστορία;

Τι είναι οι πηγές στην Ιστορία;

- Οτιδήποτε από το οποίο μπορούμε να αντλήσουμε πληροφορίες για το παρελθόν.
- Οι πηγές δεν αποτελούν από μόνες τους τεκμήρια για το παρελθόν αλλά την «πρώτη ύλη».
- Από την κριτική μελέτη των πηγών με τη χρήση της λογικής και των μεθόδων της Ιστορίας προκύπτουν τα τεκμήρια, τα οποία απαντούν τα ιστορικά ερωτήματα τα οποία θέτουμε.
- Στον 20^ο αιώνα αναδύθηκε μια πληθώρα νέων πεδίων ιστορικής έρευνας που είχε ως αποτέλεσμα την ταυτόχρονη διεύρυνση του πεδίου των ιστορικών πηγών.

Ο ρόλος των πηγών στην Ιστορία;

- 19^{ος} αιώνας- κυριαρχία του θετικισμού:
 - προσπάθεια για τοποθέτηση της Ιστορίας σε επιστημονική βάση.
 - η επιστήμη της Ιστορίας ήταν ταυτισμένη με τον εντοπισμό των πηγών οι οποίες θεωρούνταν ότι μπορούν να εξασφαλίσουν την αντικειμενικότητα της ιστορικής αφήγησης.
 - έμφαση στις πρωτογενείς πηγές.
 - ο καλός ιστορικός είναι αυτός που «θα μπορούσε να διασχίσει έναν ωκεανό για να επιβεβαιώσει ένα κόμμα» (Novick, 1988).

Ηρόδοτος vs Διόδωρος (μάχη Θερμοπυλών)

Στρατιώτες	Ηρόδοτος	Διόδωρος
Σπαρτιάτες	300	300
Λακεδαιμόνιοι/ Περίοικοι	900	1.000 (συμπεριλαμβανομένων των Σπαρτιατών?)
Είλωτες	900	—
Μαντινέοι	500	3.000 (οι άλλοι Πελοποννήσιοι στάλθηκαν με τον Λεωνίδα)
Τεγεάτες	500	
Αρκάδες (από Ορχομενό)	120	
Άλλοι Αρκάδες	1.000	
Κορίνθιοι	400	
Φλειοί	200	
Μυκηναίοι	80	

Σύνολο των Πελοποννήσιων	3.100 ή 4.000	4.000 ή 4.300
Θεσπιείς	700	–
Μαλιείς	–	1.000
Θηβαίοι	400	400
Φωκείς	1.000	1.000
Οπούντιοι Λοκροί	«Όλους όσους είχαν» (πανστρατιῆ)	1.000
Σύνολο	5.200 (ή 6.100) συν οι Οπούντιοι Λοκροί	7.400 (ή 7.700)

Από τους σκελετούς που έχουν βρεθεί φαίνεται ότι οι άνδρες της Νεολιθικής Εποχής ήταν πιο δυνατοί σωματικά από τις γυναίκες.

Στους περισσότερους τάφους της Νεολιθικής Εποχής δεν έχουν βρεθεί τεκμήρια που να δείχνουν σημαντικές διαφορές ανάμεσα σε άνδρες και γυναίκες, ως προς το ποιοι/ες ήταν οι πιο ισχυροί/ες.

Πάρα πολλά από τα ευρήματα (ειδώλια) της Νεολιθικής Εποχής αναπαριστούν γυναίκες και μάλιστα κάποιοι αρχαιολόγοι θεωρούν ότι οι νεολιθικοί άνθρωποι πίστευαν σε θεές.

Ποιοι ήταν πιο ισχυροί κατά τη Νεολιθική Εποχή;

Οι άντρες, οι γυναίκες ή ήταν ίσοι μεταξύ τους;

Ποια τεκμήρια υποστηρίζουν το συμπέρασμα στο οποίο έχω καταλήξει;

Στη Ρωμαϊκή Δημοκρατία όλοι οι ενήλικες άντρες πολίτες μπορούσαν να ψηφίσουν. Όλες οι ψηφοφορίες του λαού γίνονταν στις Συνελεύσεις.

Στις Συνελεύσεις οι πολίτες ψήφιζαν για να δικάσουν εγκλήματα. Ψήφιζαν επίσης για να εκλέξουν άτομα σε διάφορες θέσεις. Η πιο σημαντική λειτουργία των Συνελεύσεων όμως ήταν η ψήφιση των νόμων. Μόνο οι Συνελεύσεις μπορούσαν να ψηφίσουν νόμους, ούτε οι Ύπατοι αλλά ούτε και η Σύγκλητος μπορούσε να το κάνει.

Αυτό δείχνει ότι η Ρωμαϊκή Δημοκρατία ήταν μια πραγματική δημοκρατία.

***Fergus Millar, The Crowd in the Late Republic, 1998
(απόσπασμα διασκευή)***

Όταν σε ένα κράτος δεν ψηφίζουν όλοι οι πολίτες τότε οι λίγοι μπορούν να ελέγχουν τις αποφάσεις. Έτσι δεν εκφράζεται η άποψη όλου του λαού. Αυτή ήταν η κατάσταση στη Ρωμαϊκή Δημοκρατία.

Στη Ρωμαϊκή Δημοκρατία υπήρχαν εμπόδια στο να ψηφίζουν όλοι οι πολίτες. Για παράδειγμα όλες οι ψηφοφορίες γίνονταν στην Ρώμη. Έτσι μόνο όσοι κατοικούσαν στη Ρώμη και όσοι ήταν πλούσιοι και μπορούσαν να ταξιδεύουν στη Ρώμη συχνά μπορούσαν να ψηφίσουν.

Σύμφωνα με τον ιστορικό Ramsay MacMullen μόνο το 2% των Ρωμαίων πολιτών ψήφισε τακτικά.

Alan Ward, “How Democratic was the Roman Republic?”, 2003 (απόσπασμα- διασκευή)

Ο ρόλος των πηγών στην Ιστορία;

- 20^{ος} αιώνας

- Η βεβαιότητα ότι η μελέτη των πηγών εξασφάλιζε μια αντικειμενική πρόσληψη του παρελθόντος αμφισβητείται (π.χ. από τους στοχαστές της ερμηνευτικής).
- Οι πηγές δεν αποτελούν αντίγραφα του παρελθόντος αλλά είναι και οι ίδιες αφηγηματικές κατασκευές.
- Χρησιμοποιούνται στην οικοδόμηση αναπαραστάσεων του παρελθόντος υπό την **καθοδήγηση της επιστημονικής έρευνας και του επιστημονικού λόγου.**
- Οι ερμηνείες των πηγών μπορούν να διαφέρουν.

Είδη πηγών

- Έχουμε διάφορες κατηγοριοποιήσεις ανάλογα με τις οποίες χρησιμοποιούμε αλλά και αξιολογούμε τις πηγές μας:
 - Γραπτές (Written)- Παραστατικές (Non- written)
 - Πρωτογενείς (Primary)- Δευτερογενείς (Secondary)
 - Καταγραφές (Records)- Κατάλοιπα (relics)
 - ...

Γραπτές – Παραστατικές πηγές

- **Γραπτές πηγές**
 - βιογραφίες
 - απομνημονεύματα
 - νομοθεσίες
 - συνθήκες
 - διάφορα επίσημα και ανεπίσημα έγγραφα
 - λογοτεχνικά κείμενα
 -
- **Παραστατικές (μη γραπτές) πηγές**
 - φωτογραφίες
 - μνημεία
 - κτίρια
 - προφορικές μαρτυρίες
 - έργα τέχνης
 - τεχνουργήματα
 - ...

Πρωτογενείς- Δευτερογενείς

- **Πρωτογενείς πηγές**

- παρουσιάζουν ή/και ερμηνεύουν ή/και αναλύουν γεγονότα ή περιόδους για τα οποία **ο δημιουργός μιας πηγής έχει άμεση εμπειρία**.

- Συνήθως, αλλά όχι πάντα, έχουν δημιουργηθεί χρονικά κοντά στα γεγονότα ή περιόδους για τα οποία μας πληροφορούν

(π.χ. συνθήκες, νομοθεσίες, αυτοβιογραφίες, περιγραφές γεγονότων από άτομα που τα έζησαν, έργα τέχνης, κτίρια).

- **Δευτερογενείς πηγές**

- παρουσιάζουν ή/και ερμηνεύουν ή/και αναλύουν γεγονότα ή περιόδους **μέσα από την ερμηνεία και ανάλυση άλλων πηγών**.

- Δεν είναι απαραίτητο να έχουν χρονική απόσταση από τα γεγονότα ή τις περιόδους για τα οποία μας πληροφορούν

(π.χ. βιβλία Ιστορίας, ντοκιμαντέρ, βιογραφίες, σχολικά εγχειρίδια, εγκυκλοπαίδειες).

Καταγραφές- Κατάλοιπα

- **Καταγραφές**
 - Πηγές οι οποίες δημιουργήθηκαν για να μεταδώσουν πληροφορίες για ένα συγκεκριμένο γεγονός ή μια περίοδο:
 - νομοθεσίες
 - συνθήκες
 - βιβλία Ιστορίας
 - αναφορές διάφορων γεγονότων
 - ...
- **Κατάλοιπα**
 - Πηγές οι οποίες **δεν** δημιουργήθηκαν για να μεταδώσουν πληροφορίες για ένα συγκεκριμένο γεγονός:
 - κτίρια
 - τεχνουργήματα
 - έργα τέχνης
 - ...

Δραστηριότητα - Είδος πηγών

- Στην ομάδα σας συζητήστε κατά πόσο η πιο κάτω πηγή είναι καταγραφή ή κατάλοιπο.

Απόσπασμα από επιστολή του πρωθυπουργού της Ελλάδας, Ελευθέριου Βενιζέλου, προς τον υπουργό εξωτερικών της χώρας σε σχέση με τα γεγονότα του Οκτώβρη του 1931 στην Κύπρο (23/10/1931).

«Τα εν Κύπρω λαμβάνουν δυστυχώς τρόπην δυσάρεστον. Από τας διαμαρτυρίας των λόγων, τας οποίας οι Άγγλοι ανέχονται με πολλή φιλοσοφικότητα, επροχώρησαν εις τα έργα οι εν Κύπρω εμπρήσαντες το κυβερνείον της Λευκωσίας. Οι Άγγλοι θα δείξουν επί του σημείου τούτου μεγάλην αυστηρότητα και θα αρχίσουν καταδιώξεις και καταδίκας ενόχων. Το δυστύχημα είναι ότι εν Κύπρω διατελούν πιθανός εν αγνοία ότι η ελληνική κυβέρνησις κάθε άλλο παρά να επιδοκιμάζει δύναται τοιαύτας ενεργείας» (ΥΑΠ, 2002: 226)

Δραστηριότητα - Είδος πηγών

- Τι είδους πηγή (καταγραφή ή κατάλοιπο) είναι η πιο πάνω σε σχέση με το καθένα από τα πιο κάτω ερωτήματα;
 - Ερώτημα 1: Ποια ήταν η στάση του Βενιζέλου σε σχέση με τα Οκτωβριανά;
 - Ερώτημα 2: Ποια μορφή της ελληνικής γλώσσας χρησιμοποιούνταν στην επίσημη αλληλογραφία στην Ελλάδα στις αρχές της δεκαετίας του 1930;

Είδος πηγών

- Το είδος μιας πηγής δεν καθορίζεται από τη φυσική της υπόσταση.
- Το είδος της πηγής καθορίζεται από τα ερωτήματα τα οποία θέτουμε.
- Τα πιο πάνω επηρεάζουν:
 - τον τρόπο που μελετούμε την πηγή
 - την εγκυρότητα και αξιοπιστία της πηγής

Αξιοπιστία πηγών

Ποιες πηγές είναι πιο αξιόπιστες; Οι πρωτογενείς ή οι δευτερογενείς;

Δραστηριότητα: Αξιοπιστία πηγών (πρωτογενείς- δευτερογενείς πηγές)

- Ερώτημα: Ποιες ήταν οι **διεθνείς αντιδράσεις** για τη συμφωνία μεταβίβασης της Κύπρου από τους Οθωμανούς στους Βρετανούς (1878);
 - Πηγή Α: Άρθρο από την ιταλική εφημερίδα «Bersagliere» που δημοσιεύθηκε στις 17 Ιουλίου 1878.
 - Πηγή Β: Επιστολή του διαδόχου της Γερμανίας προς τη βασίλισσα του Ηνωμένου Βασιλείου
 - Πηγή Γ: Απόσπασμα από την αφήγηση του σχολικού εγχειριδίου Ιστορίας της Κύπρου για τη Μέση Εκπαίδευση (Ιστορία της Κύπρου: Μεσαιωνική- Νεότερη).
- Καθορίστε το είδος της κάθε πηγής
- Κατατάξτε τις πηγές ανάλογα με την αξιοπιστία.
- Συζητήστε στην ομάδα σας τις επιλογές σας.

Δραστηριότητα - Αξιοπιστία πηγών (πρωτογενείς- δευτερογενείς πηγές)

- Ερώτημα: Ποια ήταν η **ιταλική αντίδραση** για τη συμφωνία μεταβίβασης της Κύπρου από τους Οθωμανούς στους Βρετανούς (1878)
 - Πηγή Α: Άρθρο από την ιταλική εφημερίδα «Bersagliere» που δημοσιεύθηκε στις 17 Ιουλίου 1878
 - Πηγή Β: Επιστολή του διαδόχου της Γερμανίας προς τη βασίλισσα του Ηνωμένου Βασιλείου
 - Πηγή Γ: Απόσπασμα από την αφήγηση του σχολικού εγχειριδίου Ιστορίας της Κύπρου για τη Μέση Εκπαίδευση (Ιστορία της Κύπρου: Μεσαιωνική- Νεότερη)
- Κατατάξετε τις πηγές ανάλογα με την αξιοπιστία.
- Συζητήστε στην ομάδα σας τις επιλογές σας.

Δραστηριότητα - Αξιοπιστία πηγών (πρωτογενείς- δευτερογενείς πηγές)

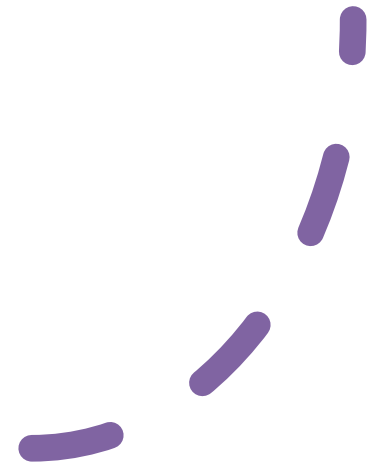
- Ερώτημα: Ποια ήταν η **γερμανική αντίδραση** για τη συμφωνία μεταβίβασης της Κύπρου από τους Οθωμανούς στους Βρετανούς (1878)
 - Πηγή Α: Άρθρο από την ιταλική εφημερίδα «Bersagliere» που δημοσιεύθηκε στις 17 Ιουλίου 1878
 - Πηγή Β: Επιστολή του διαδόχου της Γερμανίας προς τη βασίλισσα του Ηνωμένου Βασιλείου
 - Πηγή Γ: Απόσπασμα από την αφήγηση του σχολικού εγχειριδίου Ιστορίας της Κύπρου για τη Μέση Εκπαίδευση (Ιστορία της Κύπρου: Μεσαιωνική- Νεότερη)
- Κατατάξετε τις πηγές ανάλογα με την αξιοπιστία.
- Συζητήστε στην ομάδα σας τις επιλογές σας.

Αξιοπιστία πηγών

- Δεν ορίζεται από την κατηγορία στην οποία ανήκει μια πηγή (π.χ. μια πρωτογενής πηγή δεν είναι εξ ορισμού πιο αξιόπιστη από μια δευτερογενή).
- Ορίζεται από την αξιοπιστία των πληροφοριών (τεκμηρίων) που η πηγή μας παρέχει σχετικά με το ερώτημα που θέτουμε.
- Ο βαθμός αξιοπιστίας μιας πηγής μπορεί να διαφέρει ανάλογα με το ερώτημα που θέτουμε.

Διδάσκοντας με
αντικρουόμενες
πηγές

Η ζωή των χριστιανών
Ελλήνων και Κυπρίων στην
Οθωμανική Αυτοκρατορία

Η ζωή των χριστιανών Ελλήνων και Κυπρίων στην Οθωμανική Αυτοκρατορία

- Γ1. Μελέτησε το κείμενο της σελίδας 33 του σχολικού σου εγχειριδίου (Πηγή 1) και σημείωσε πληροφορίες για τη ζωή των Ελλήνων στην Οθωμανική αυτοκρατορία.
- Γ2. Μελέτησε το κείμενο της Πηγής 2 που ακολουθεί και σημείωσε πληροφορίες για τη ζωή των Κυπρίων στην Οθωμανική αυτοκρατορία.

Η ζωή των χριστιανών Ελλήνων και Κυπρίων στην Οθωμανική Αυτοκρατορία

- Δ1. Αφού διαβάσεις ξανά τις πληροφορίες που σημείωσες για κάθε πηγή, βάλε σε κύκλο τις κοινές πληροφορίες.
- Δ2. Το δύο κείμενα από τα δύο βιβλία Ιστορίας, που γράφτηκαν για μαθήτριες/μαθητές, δεν μας δίνουν τις ίδιες ακριβώς πληροφορίες. Γιατί νομίζεις ότι συμβαίνει αυτό; Σημείωσε όσους περισσότερους πιθανούς λόγους μπορείς.

Ποιες είναι οι ιδέες των παιδιών για τις αντικρουόμενες πηγές;

- Η έρευνα στον χώρο της ιστορικής παιδείας μας πληροφορεί για τις προϋπάρχουσες ιδέες των παιδιών για το φαινόμενο των αντικρουόμενων πηγών.
- Η γνώση αυτή είναι σημαντική γιατί μας πληροφορεί για τις προβληματικές ιδέες που πρέπει να ανατραπούν ώστε τα παιδιά να προχωρήσουν σε πιο ισχυρές ιδέες.

Ερευνητικό μοντέλο προόδου των ιδεών των μαθητών/τριών για τις ιστορικές αναφορές (historical accounts-βασισμένο στο *Lee and Shemilt, 2004: 30*)

- **Οι αναφορές είναι απλά ιστορίες.** Οι μαθητές/τριες θεωρούν τις αναφορές ως απλά ιστορίες που υπάρχουν, είναι αντίγραφα του παρελθόντος και δεν αμφισβητούνται. Οι διαφορές ανάμεσα σε αναφορές οφείλονται απλά στην επιλογή διαφορετικού τρόπου να πουν το ίδιο πράγμα.
- **Οι αναφορές δεν μπορούν να είναι αντίγραφα του παρελθόντος αφού δεν το βλέπουμε.** Οι μαθητές/τριες θεωρούν ότι οι αναφορές δεν μπορούν να είναι ακριβείς αφού δεν ζήσαμε το παρελθόν για να το δούμε άρα δεν μπορούμε να το γνωρίζουμε. Οι διαφορές ανάμεσα σε αναφορές είναι θέμα άποψης. Σε αυτή τη θεώρηση η άποψη αποτελεί υποκατάστατο της γνώσης που δεν μπορούμε να έχουμε.

Ερευνητικό μοντέλο προόδου των ιδεών των μαθητών/τριών για τις ιστορικές αναφορές (historical accounts-*βασισμένο στο Lee and Shemilt, 2004: 30*)

- **Οι αναφορές είναι αντίγραφα του παρελθόντος εκτός από τις περιπτώσεις λαθών ή κενών.** Οι μαθητές/τριες θεωρούν ότι οι αναφορές καθορίζονται από το παρελθόν του οποίου αποτελούν ακριβή αντίγραφα. Όταν γνωρίζουμε τα δεδομένα τότε μπορεί να υπάρξει μόνο μια σωστή αναφορά. Οι διαφορές ανάμεσα στις αναφορές οφείλονται σε κενά στη πληροφόρηση ή λάθη.
- **Οι αναφορές μπορεί να διαστρεβλωθούν λόγω κρυφών κινήτρων.** Οι μαθητές/τριες θεωρούν ότι οι αναφορές είναι αντίγραφα του παρελθόντος που μπορεί να είναι διαστρεβλωμένα σε μικρό ή μεγάλο βαθμό. Τα παρελθόν παρουσιάζεται με προκατειλημμένο τρόπο σε μικρό ή μεγάλο βαθμό. Οι διαφορές ανάμεσα σε αναφορές δεν οφείλονται απλά στα κενά γνώσης αλλά στο ρόλο τους δημιουργού τους που διαστρεβλώνει το παρελθόν. Οι διαφορές οφείλονται στην προκατάληψη, την υπερβολή, τον δογματισμό και τα ψέματα. Το ιδεατό θα ήταν να είχαμε αναφορές γραμμένες από απολύτως ουδέτερη σκοπιά.

Ερευνητικό μοντέλο προόδου των ιδεών των μαθητών/τριών για τις ιστορικές αναφορές (historical accounts-*βασισμένο στο Lee and Shemilt, 2004: 30*)

- **Οι αναφορές είναι οργανωμένες μέσα από προσωπική σκοπιά.** Σε αυτό το επίπεδο οι μαθητές/τριες κάνουν ένα σημαντικό βήμα αφού αντιλαμβάνονται πια ότι οι αναφορές δεν μπορούν να είναι αντίγραφα του παρελθόντος. Οι αναφορές δεν είναι αντίγραφα του παρελθόντος αλλά ένας τρόπος οργάνωσης σημαντικών κομματιών του. Η ύπαρξη συγκεκριμένης προοπτικής και η επιλογή είναι αποδεκτά χαρακτηριστικά των αναφορών. Οι διαφορές ανάμεσα σε αναφορές οφείλονται στις προσωπικές επιλογές των δημιουργών οι οποίες όμως δεν οφείλονται απαραίτητα σε ιδεολογικές ή άλλες προσκολλήσεις. Μπορούν να οφείλονται επίσης στα διαφορετικά ερωτήματα που προσπαθούν να απαντήσουν.

Ερευνητικό μοντέλο προόδου των ιδεών των μαθητών/τριών για τις ιστορικές αναφορές (historical accounts-βασισμένο στο *Lee and Shemilt, 2004: 30*)

- **Οι αναφορές πρέπει να απαντούν ερωτήματα και να ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένα κριτήρια.** Οι διαφορές στις αναφορές δεν είναι απλά επιλογές των δημιουργών τους αλλά μια προσπάθεια ανάπλασης του παρελθόντος στην οποία οι επιλογές γίνονται στη βάση ερωτημάτων και κριτηρίων. Οι μαθητές/τριες αντιλαμβάνονται ότι δεν μπορεί να υπάρξει μια γενική απόλυτη αναφορά και ότι η διαφοροποίηση αποτελεί στοιχείο της φύσης των αναφορών. Οι αναφορές αξιολογούνται στη βάση κριτηρίων ώστε να διαπιστωθεί η αξιοπιστία και η σχετική αξία τους. Ο στόχος της αξιολόγησης δεν είναι η επιλογή της μιας καλύτερης ή πιο έγκυρης αναφοράς. Αντικρουόμενες αναφορές για το ίδιο θέμα μπορούν να γίνουν αποδεκτές επειδή απαντούν διαφορετικά αλλά εξίσου σημαντικά ερωτήματα για το συγκεκριμένο θέμα.

Δραστηριότητα

- Τοποθετήστε τις απαντήσεις σας στο ερώτημα Δ2 (γιατί οι δύο πηγές διαφέρουν) στα επίπεδα του ερευνητικού μοντέλου προόδου.

Η ζωή των χριστιανών Ελλήνων και Κυπρίων στην Οθωμανική Αυτοκρατορία

- Δ3. Υπάρχουν πληροφορίες στις δύο πηγές οι οποίες είναι αντικρουόμενες; Πληροφορίες δηλαδή στη μια πηγή που διαψεύδουν πληροφορίες στην άλλη πηγή;
- Ε. Με βάση όσα μάθαμε μελετώντας τις πηγές 1 και 2 θα πρέπει να γράψεις στο τετράδιό σου ένα κείμενο (μέχρι 3 παραγράφους) για τη ζωή των χριστιανών στην Κύπρο και την Ελλάδα στα χρόνια της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, το οποίο θα συμπεριληφθεί σε ένα καινούριο σχολικό εγχειρίδιο για τη διδασκαλία της Ιστορίας στην Στ' Δημοτικού. Αν θέλεις μπορείς να μελετήσεις και άλλες πηγές εκτός από αυτές που έχεις εδώ. Αν για κάτι δεν είσαι σίγουρος/η μπορείς να χρησιμοποιήσεις λέξεις και φράσεις όπως το ίσως, σίγουρα, είναι πιθανό, όλες οι ενδείξεις δείχνουν, σύμφωνα με κάποιες πηγές κτλ.

Δραστηριότητα

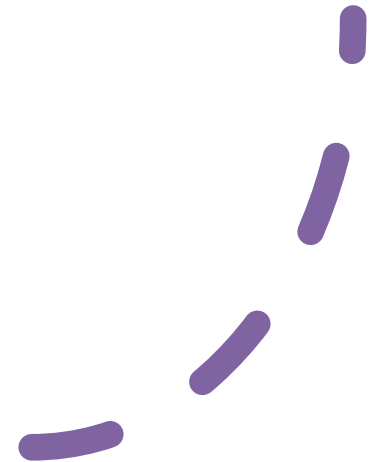
- Σε ποιους δείκτες επιτυχίας και επάρκειας για την επιστημολογική κατανόηση των ιστορικών αναφορών αντιστοιχεί το συγκεκριμένο μάθημα;

Η ζωή των χριστιανών Ελλήνων και Κυπρίων στην Οθωμανική Αυτοκρατορία

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ (επιστημολογική κατανόηση)	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
<p>Πηγές – Ιστορικές αναφορές Συγκρίνουν διαφορετικές αναπαραστάσεις του ίδιου γεγονότος/ προσώπου/ φαινομένου.</p> <p>Εισηγούνται πιθανούς λόγους για τους οποίους έχουμε διαφορετικές αναπαραστάσεις και ερμηνείες γεγονότων/ προσώπων.</p> <p>Ιστορική διερεύνηση (τεκμήρια) Επιλέγουν, συνδυάζουν και αξιολογούν πηγές για να απαντήσουν ιστορικά ερωτήματα.</p>	<ol style="list-style-type: none">1. Κοινές πληροφορίες που εντοπίζονται σε διαφορετικές αναπαραστάσεις (ιστορικές αναφορές) ενός γεγονότος/ προσώπου/ φαινομένου.2. Διαφορετικές πληροφορίες που εντοπίζονται σε διαφορετικές αναπαραστάσεις (ιστορικές αναφορές) ενός γεγονότος/ προσώπου/ φαινομένου. <ol style="list-style-type: none">1. Λόγοι για τους οποίους οι πληροφορίες που παίρνουμε από τις πηγές διαφέρουν μεταξύ τους.2. Λόγοι για τους οποίους οι αναπαραστάσεις που παράγουν τα παιδιά διαφέρουν μεταξύ τους. <ol style="list-style-type: none">1. Πηγές που δίνουν πληροφορίες (τεκμήρια), οι οποίες απαντούν το ερώτημά μας.2. Πληροφορίες (τεκμήρια), που παίρνουμε σχετικά με το ερώτημά μας από τις πηγές.

Διδάσκοντας με
αντικρουόμενες
πηγές

Η εκπαίδευση στα
Οθωμανικά Χρόνια

Η εκπαίδευση στα Οθωμανικά Χρόνια

- Β. Αφού μελετήσεις τις πηγές που ακολουθούν, συμπλήρωσε τον πιο κάτω πίνακα. Είναι καλό αφού μελετάς την κάθε πηγή να επιστρέφεις στον πίνακα και να συμπληρώνεις τις πληροφορίες που εντόπισες πριν προχωρήσεις στην επόμενη.
 - Τι μαθαίνεις για την εκπαίδευση στα χρόνια της Οθωμανικής κυριαρχίας στην Ελλάδα και την Κύπρο;
 - Πόσο αξιόπιστη είναι αυτή η πηγή; Γιατί;

Η εκπαίδευση στα Οθωμανικά Χρόνια

- Γ1. Οι πηγές 1,2 και 3 μας λένε κάτι πολύ διαφορετικό από τις πηγές 4, 5, 6 και 7. Ποια είναι αυτή η σημαντική διάφορα ανάμεσα στις δύο ομάδες πηγών;
- Γ2. Γιατί νομίζεις υπάρχει αυτή η διαφορά ανάμεσα στις δύο ομάδες πηγών; Προσπάθησε να δώσεις όσους πιο πολλούς λόγους μπορείς να σκεφτείς για αυτή τη διαφορά.

Η εκπαίδευση στα Οθωμανικά Χρόνια

- Δ1. Ποιες δύο από τις πιο πάνω πηγές θεωρείς πιο αξιόπιστες; Γιατί;
- Δ2. Ποιες δύο από τις πιο πάνω πηγές θεωρείς λιγότερο αξιόπιστες; Γιατί;

Δραστηριότητα

- Σε ποιους δείκτες επιτυχίας και επάρκειας για την επιστημολογική κατανόηση των ιστορικών αναφορών αντιστοιχεί το συγκεκριμένο μάθημα;

Η εκπαίδευση στα Οθωμανικά Χρόνια

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ (επιστημολογική κατανόηση)	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
<p>Πηγές – Ιστορικές αναφορές Συγκρίνουν διαφορετικές αναπαραστάσεις του ίδιου γεγονότος/ προσώπου/ φαινομένου.</p> <p>Εισηγούνται πιθανούς λόγους για τους οποίους έχουμε διαφορετικές αναπαραστάσεις και ερμηνείες γεγονότων/ προσώπων.</p> <p>Ιστορική διερεύνηση (τεκμήρια)</p> <p>Επιλέγουν, συνδυάζουν και αξιολογούν πηγές για να απαντήσουν ιστορικά ερωτήματα.</p>	<ol style="list-style-type: none">1. Κοινές πληροφορίες που εντοπίζονται σε διαφορετικές αναπαραστάσεις (ιστορικές αναφορές) ενός γεγονότος/ προσώπου/ φαινομένου.2. Διαφορετικές πληροφορίες που εντοπίζονται σε διαφορετικές αναπαραστάσεις (ιστορικές αναφορές) ενός γεγονότος/ προσώπου/ φαινομένου. <ol style="list-style-type: none">1. Λόγοι για τους οποίους οι πληροφορίες που παίρνουμε από τις πηγές διαφέρουν μεταξύ τους.2. Λόγοι για τους οποίους οι αναπαραστάσεις που παράγουν τα παιδιά διαφέρουν μεταξύ τους. <ol style="list-style-type: none">1. Πηγές που δίνουν πληροφορίες (τεκμήρια), οι οποίες απαντούν το ερώτημά μας.2. Πληροφορίες (τεκμήρια), που παίρνουμε σχετικά με το ερώτημά μας από τις πηγές.3. Εγκυρότητα και αξιοπιστία πηγών που προκύπτει από την εγκυρότητα και αξιοπιστία των τεκμηρίων.

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ηλέκτρα Κρόκου

Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο:

krokou.e@cyearn.pi.ac.cy

Λούκας Περικλέους

Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο

perikleous.l@cyearn.pi.ac.cy

istoria_dimotikis@cyearn.pi.ac.cy

Τηλέφωνο γραφείου (κάθε Παρασκευή):

22402481

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ 😊